

УКРАЇНА

(19) UA (11) 47708 (13) A

(51) 6 E02B15/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ БОРІТЬБИ ІЗ ЗАРОСТАННЯМ ВОДНОЮ РОСЛИННІСТЮ КАНАЛІВ ІЗ ЗМІННИМ РІВНЕМ ВОДИ

1

2

(21) 2001085495

(22) 01 08 2001

(24) 15 07 2002

(46) 15 07 2002, Бюл. № 7, 2002 р.

(72) Таран Олег Миколайович, Афанасьєв Сергій
Олександрович, Арсан Орест Михайлович, Коно-
вець Ігор Миколайович(73) ІНСТИТУТ ГІДРОБІОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ(57) Спосіб боротьби із заростанням водною рос-
линністю каналів із змінним рівнем води, який пе-

редбачає зменшення фітомаси рослин, який відрізняється тим, що із настанням весняної по-
венеї канал заповнюють через водоприймальні за-
сувки вхідної греблі до максимальної його відмітки,
яка знаходиться нижче максимального повеневого
рівня суміжної водойми, а в міжвегетаційний
період водних рослин до настання періоду льодо-
ставу через водоскидні засувки вихідної греблі
каналу, дно якого знаходиться нижче мінімального
рівня води суміжної водойми, повністю скидають
воду

Винахід відноситься до галузі очистки і під-
тримання в належному стані відкритих каналів із
змінним рівнем води і може бути використаний для
запобігання їх заболочування або надлишкового
заростання прибережних ділянок водною рослин-
ністю

Відомий хімічний спосіб боротьби з водною
рослинністю шляхом застосування мідного купо-
росу, змінної солі 2,4 Д та інших гербіцидів (Про-
блеми комплексного використання водоемов-
охладителів теплоелектростанцій -Кишенев
ЦККП Молдавії, 1970 - 366 с.) Недоліком цього
способу є обмеженість застосування в зв'язку з
небезпечністю для рибоводства, поливного зем-
леробства, рекреації і підземних екосистем в цілому

Відомий хімічний спосіб боротьби із заростан-
ням відкритих каналів водною рослинністю і обро-
станням їх молюсками (Авторське свідоцтво СРСР
№1524865, МКІБ А 01 59/00, 1984 "Способ подав-
ления нитчатых водорослей») Недоліком цього
способу є також обмеженість застосування, оскі-
льки він може бути використаний тільки у відкри-
тих каналах зрошувальних систем

Відомий механічний спосіб боротьби із зарос-
танням водойм водною рослинністю за допомогою
різного роду засобів, в тому числі косарок (Довід-
ник рибовода - Київ Урожай, 1985 - 184 с.) Не-
доліком цього способу є низька виробнича потуж-
ність плавучих агрегатів, відсутність одночасного
вилучення і переробки фітомаси у початковий

продукт, а також досить значні витрати по реалі-
зації технології

Відомий механічний спосіб боротьби із зарос-
танням водойм рослинністю за допомогою удоско-
налених косарок, які передбачають зрізання, по-
дрібнення і транспортування до берега фітомаси
(Методологические рекомендации по уборке и
использованию вышедших водных растений в каче-
стве кормов для сельскохозяйственных животных
- Киев Институт гидробиологии АН УССР, 1984 -
35 с - прототип)

Загальним є зменшення фітомаси водних ро-
слин у водоймі, але необхідний ефект не може
бути досягнутий за низкою причин, а саме

1) механічне зрізання занурених водних рос-
лин викликає інтенсивне їх відтворення, що потре-
бує багаторазового використання зазначеної тех-
нології на протязі вегетаційного періоду,

2) сам по собі спосіб і засоби для його здійс-
нення є досить коштовними,

3) вилучення фітомаси водних рослин з во-
дойм пов'язане із збитками рибному господарству
внаслідок загибелі молоді риб, кормових для риб
та інших гідробіонтів,

4) при проведенні механізованих робіт немож-
ливо досягнути повного вилучення фітомаси вод-
них рослин з метою пригнічення їх функціонування
на майбутнє

Завдання, на рішення якого спрямовано вина-
хід, полягає в розробці високоефективного і еколо-

(13) A
(11) 47708
(19) UA

ічно безпечного способу боротьби із заростанням водною рослинністю відкритих каналів із змінним рівнем води

Зв'язок між існуючими ознаками винаходу, що заявляється, і технологічним результатом, який досягається, полягає в тому, що запропонований спосіб більш ефективний і екологічно безпечніший (табл.)

Суть способу полягає в тому, що із настанням весняної повені канал заповнюють до максимальної відмітки, яка нижче максимальної повеневої

відмітки суміжної з ним водойми, а в міжвегетаційний період до настання льодоставу скидають воду із зарегульованого каналу, дно якого знаходиться вище мінімального рівня води суміжної з ним водойми

Спосіб здійснюється за допомогою пристрою, що включає суміжну водойму У, канал 2 з вхідною 3 та вихідною греблею 4, що мають водоприймальні 5 і водоскидні засувки 6

На фіг 1 зображено пристрій в плані, на фіг 2 - розріз А-А, на фіг 3 - розріз Б-Б

Таблиця

Ефективність способу боротьби із заростанням водною рослинністю каналів із змінним рівнем води

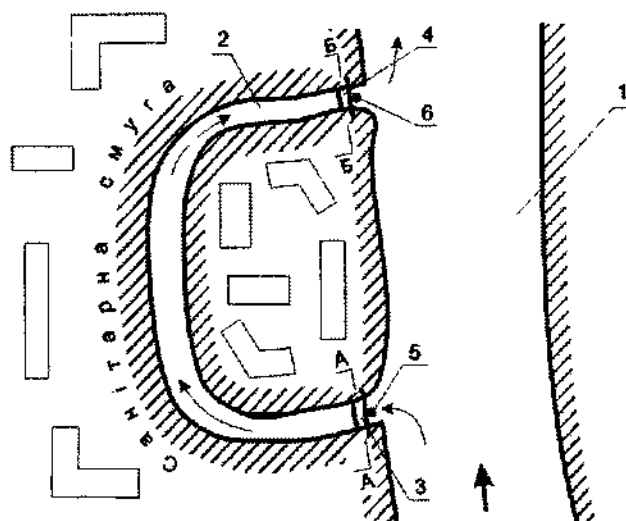
№ п/п	Показники	Одиниця виміру	Порівняльні варіанти		Відносна ефективність, %
			Базовий варіант	Пропонуємий варіант	
1	Поточні експлуатаційні витрати	грн /га	243,6	72,0	140,8
2	Питомі одноразові капітальні витрати	грн /га	331,0	105,6	136,2
3	Питомі приведені витрати	грн /га	39,7	12,6	136,5
4	Кількість операцій за рік	шт	3,0	2,0	66,6
5	Збитки рибному господарству	грн /га	187,0	19,0	177,5
6	Кількість відтворених рослин на наступний рік	тис шт/га	200,0	25,0	175,0

Спосіб здійснюється таким чином. Із настанням весняної повені канал заповнюють через водоприймальні засувки вхідної греблі до максимальної його відмітки, яка знаходиться нижче максимального повеневого рівня суміжної з ним водойми

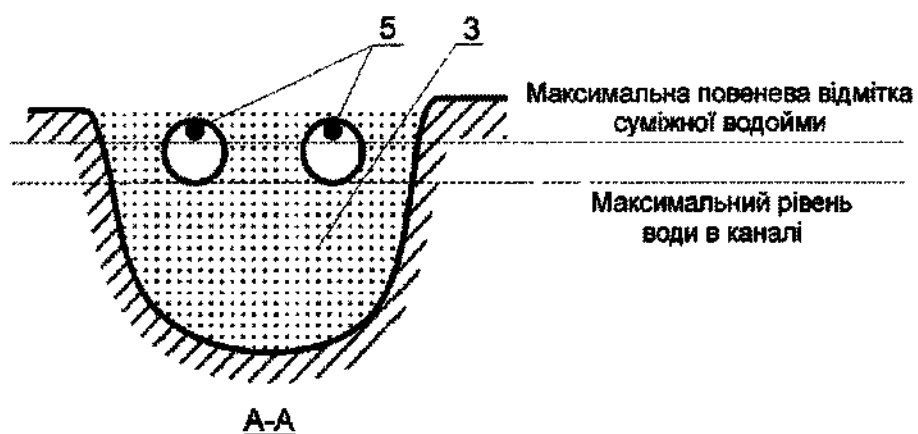
В результаті значного підвищення рівня води в каналі порушуються морфолого-біологічні умови функціонування водних рослин, що веде до їх пригнічення і зменшення фітомаси. В міжвегетаційний період водних рослин до настання періоду льодоставу через водоскидні засувки вихідної греблі із зарегульованого каналу, дно якого знаходиться вище мінімального рівня води суміжної з ним водойми, повністю скидають воду. В резуль-

таті зневоднення каналу і його промерзання у зимовий період на протязі одного-двох років повністю гине не тільки надземна, а й підземна фітомаса водних рослин

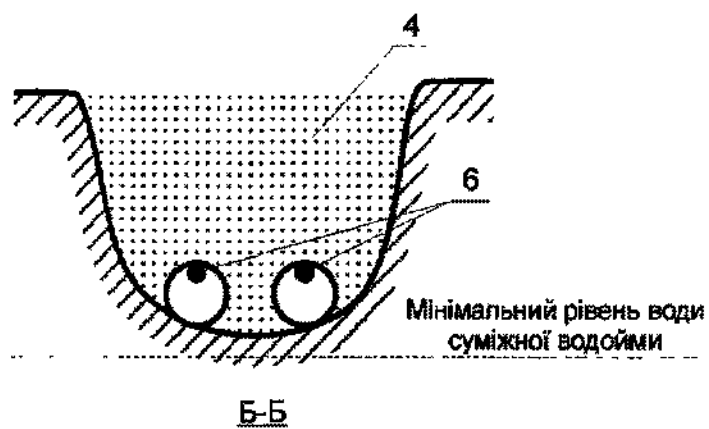
В результаті реалізації пропонуємого варіанту боротьби із заростанням водною рослинністю каналів із змінним рівнем води еколого-економічні показники підроекосистеми і природно-економічної системи в цілому значно покращуються. Питомі експлуатаційні, капітальні і приведені витрати зменшуються відповідно на 140,8, 136,2 і 136,5%, кількість операцій за рік скорочується на 66,6%, збитки рибному господарству зменшуються на 177,5%, а кількість відтворених на наступний рік рослин - на 175,0%

Фіг. 1

Фіг. 2

Фіг. 3

ДП «Український інститут промислової власності» (Укрпатент)
вул. Сім'ї Хохлових, 15, м. Київ, 04119, Україна
(044) 456 – 20 – 90

ТОВ "Міжнародний науковий компет"
вул. Артема, 77, м. Київ, 04050, Україна
(044) 216 – 32 – 71